

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

OAHPPOPLÁNA

Sámi girjjálašvuohhta: teoriiijat ja metodat

10 oahppočuoggá

Dutkan- ja oahppostivrra jodiheaddji lea dohkkehan mearrádusnotáhtain 15.12.16

Public áššen: 16/00660

1. OAHPPPOVTTADAGA NAMMA

SÁM 215 Sámi girjjálašvuohta: teorijat ja metodat

SÁM 215 Samisk litteratur: teorier og metoder

SÁM 215 Saami literature: theories and methods

2. OPPALAŠ DIEĐUT OAHPU BIRRA

- **OAHPPPOVTTADAGA KODA:** SÁM 215
- **VIIDODAT:** 10 oahppočuoggá
- **OAHPU LÁGIDEAPMI:** Luohkkálatnja- dahje neahttaoahpahussan.

3. OAHPPOPROGRÁMMA GULLEVAŠVUOHTA

Sámegiela ja sámi girjjálašvuođa bachelorprográmma.

4. SISABEASSANGÁIBÁDUSAT

Dábálaš sisabeassangáibádusat alitoahpahussii. Sisabeassanvuodđu sáhtta leat juogo oppalaš lohkanlabbolašvuohta (čadahan joatkkaskuvlla/logahaga) dahje realagelbbolašvuohta. Sámegiela gáibádusa sáhtta deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Norgga joatkkaskuvllas sámegiella 1. dahje 2. giellan 2, Suoma logahagas eatnigielladutkkus dahje guhkes amasgielladutkkus ja Ruota gymnásas eatnigiellan (modersmål 200 čuoggá) dahje ođđaáigásaš giellan (moderna språk 200-300 čuoggá) dahje vástideaddji sámegieloahppu doaibmi njuolggadusaid mielde. Sámegiela gáibádusa sáhtta maid deavdit sámegiela lohkanbadjeoahpuin, 30 oahppočuoggá, dahje vástideaddji oahpuin dahje ceavzit giellageahččaleami maid Sámi allaskuvla lágida. Jus lea eahpesihkarvuohta man dási gelbbolašvuohta ohccis lea, de ášši ovddiduvvo fágalaš árvoštallamii ja meannuduvvo dán vuodul. Dasa lassin sisabeassangáibádus lea Sámi girjjálašvuođa vuodđokursa (SÁM 106) dahje vástideaddji oahppu.

5. OAHPAHUSGIELLA

Dábálaččat davvisámegiella. Dasa lassin studeanta berre bastit lohkat engelasgielat teavsttaid.

6. SISDOALLU

Studeanta oahpásmuvvá girjjálašvuođa dutkama guovddáš teorijaid ja metodaide ja heiveha daid dálá sámi girjjálašvuođa ja dan sierra šlájaid lohkamii.

7. OAHPPANJOKSOSAT

Oahpu maŋŋá studeanta dovda girjjálašvuođa dutkama guovddáš teorijaid ja metodaide gárggiideame 1800-logu loahpas gitta dálážiid ja máhtta heivehit daid sámi girjjálašvuođa lohkamii ja analyseremii.

8. OAHPAHAN- JA OAHPPANVUOGIT

Oahpahuš lea omd. logaldallamiid, joavkobargguid, hárjehusaid, semináraid ja bagadallamiid hámis. DGT-veahkkeneavvut nugo Digigiisá adnojuvvojit guovddáš oahppan- ja oahpahanneavvun.

9. GÁIBÁDUSAT BEASSAT EKSÁMENII

Oahpu áigge studeanttat lohket lohkanmeari teavsttaid (dieđalaš artihkkaliid ja girjjálašvuoda), maid birra ságastallojuvvo aktiivvalaččat sihke logaldallamiin ja DGT -luohkkálanjas. Oahpu áigge studeanttat galget čađahit guokte geatnegahttojuvvon ruovttubarggu, main nubbi lea teoriijačálus ja nubbi analyserenbargu. Ovttaskas čállosiid guhkkodat lea 3–4 siiddu.

Eaktun beassat eksámenii lea ahte fágaoahpaheaddji lea dohkkehan geatnegahtton bargguid.

10. EKSÁMEN

Studeanta čállá 8–12 -siidosaš oktagaslaš fágalaš essea sámi girjjálašvuodas ja geahččala suokkardallat válljejuvvon fáttá iežas válljen heivvolaš teoriiain dahje metodain. Fáddá šihttojuvvo ovddalgihtii fágaoahpaheaddjiin ja bargu lea ruovttubargu.

Esseas árvoštallojuvvojit fágalaš čehppodat, čálalaš giellageavaheapmi ja čehppodat hábmet čálalaš barggu. Eksámen árvoštallojuvvo bustávvaárvosániiguin (A-F).

11. LEA GO PRIVATISTTAIN VEJOLAŠ VÁLDIT DÁN FÁGA/FÁTTÁ?

Privatisttain lea vejolašvuhta váldit oahpu. Geahča muđui U/A lága § 3-8 (2).

12. KVALITEHTASIHKKARASTIN

Čujuhuvvo SA kvalitehtasihkkarastinvuogá dahkii, ja makkár vejolašvuodát/geatnegasvuodát studeanttain lea árvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeantadásis oahppu árvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahusdásis oahppu árvoštallojuvvo studeantaárvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágareportta vuodul.

13. LOHKANMEARRI

Teorijat ja duogášteavsttat

[Ashcroft](#), Bill & [Griffiths](#), Gareth & [Tiffin](#), Helen 1994: *The Empire Writes Back: Theory and Practice in Post-Colonial Literatures (New Accents)*. 2nd Edition. London & New York: Routledge. 4. kapihtal. (39s.)

Fredriksen, Lill Tove 2015: "...mun boadán sin manjis ja joatkkán guhkkelebbui...". *Birgenjoansttat Jovnna-Ánde Vesta románatrilogijias Árbbolaččat*. UiT Norges arktiske universitet: Tromsø. s. 58–68.

Hirvonen, Vuokko 1999: *Sámeeatnama jienat. Sápmelaš nissona bálggis girječállin*. Guovdageaidnu: DAT. (Kapihttalat 1, 3, 4 ja 5.) (83 s.)

Hirvonen, Vuokko 2016: *Láidehus muhtun girjjálašvuodateoriijaide*. Giehtačálus. Guovdageaidnu: Sámi allaskuvla. (20 s.)

Huggan, Graham & Tiffin, Helen (2010): *Postcolonial Ecocriticism. Literature, Animals, Environment*. London & New York: Routledge. s. 1–81. (80s.)

Keywords for Environmental Studies 2016. Doaimm. Joni Adamson, William A. Gleason, David N. Pellow. New York University Press: New York & London. (Kapihttalat: 19. Ecocriticism, 21. Ecofeminism, 25. Ecopoetics, 29. Environment, 31. Environmental Justice, 43. Indigeneity, 46. Nature, 58. Sustainability) (27 s.)

Koskela, Lasse ja Rojola, Lea 1997: *Lukijan ABC. Johdatus kirjallisuuden nykyteorioihin ja kirjallisuudentutkimuksen suuntauksiin*. Helsinki: SKS. 200s.

DAHJE

Nilsen Berseth-Romøren-Tønnesen Seip-Wiland (1998): *Veier til teksten. Litteraturteori og analysepraksis. 2. opplag*. Landslaget for norskundervisning (LNU) og Cappelen Akademisk Forlag. S. 13–25 ja 53–89. (49s.)

JA

Skei, Hans H. (2006): *Å lese litteratur*. 2. utgave. Oslo: Gyldendal. (Kapihttal 10) s. 155–172.

JA

Moderne litteraturteori. En antologi. Doim. Atle Kittang, Arild Linneberg, Arne Melberg ja Hans H. Skei. Oslo: Universitetsforslaget. s. 349-399.

Oskal, Berit Margrethe (2015): *Garra boját ja fiinna nieiddat - Heteronormativitehta sámi čáppagirjjálašvuodas*. UiT Norges arktiske universitet: Tromsø. s. 9–28.

Partapuoli, Máret Káre-Elle 2014: *“Váikkuheapmi – hástaleapmi – ovdáneapmi” Vuoi dan Kárenina ja Mu ártegis eallin váldopersovnnaid ovdaneapmi*. UiT Norges arktiske universitet: Tromsø. s. 10–29.

Rimmon-Kenan, Shlomith 1991: *Kertomuksen poetiikka*. Helsinki: SKS. s. 204.

DAHJE

Aaslestad, Petter 1999: *Narratologi. En innføring i anvendt fortellesteori*. Oslo: LNU. 143s.

Solbakken-Härkönen, Synnøve (2014): *Máinnasmáilmmis otná čáppagirjjálašvuhtii – magiijalaš realisma ja narratologiija Kirste Paltto noveallas*. Masterbargu. Guovdageaidnu: Sámi allaskuvla. (Kapihttalat 1. ja 2) s. 5–23.

Girjjálašvuohta

Holmberg, Niillas 2016: *Oaidnaleapmai, Čáhcesiellu*. Guovdageaidnu: DAT.

Lukkari, Rauni Magga 1986: *Losses beavegirji*. DAT, Guovdageaidnu.

Paadar-Leivo, Rauna 2000: *Vuoi dan Kárenina*. Kárášjohka: Davvi Girji.

Paltto, Kirste 2001: *Suoláduvvan*. Kárášjohka: Davvi Girji. 18 s.

Skåden, Sigbjørn 2008: *Ihpil – Láhpon mánáid bestejeaddji*. Evenášši: Skåniid girjie.

Tapio, Inghilda 1995: *li fal dan dihte*. Guovdageaidnu: DAT.

Utsi, Paulus 1974: *Giela giela*. Upsala: Almqvist & Wiksell.

Vest, Jovvna-Ánde 1997: *Árbolaččat*. Vuosttas oassi, romána. Kárášjohka: Davvi Girji.